

Подія/

Доповідь Голови Національного банку України Валерії Гонтаревої на пленарному засіданні Верховної Ради України

Report of Governor of the National Bank of Ukraine
Valeriia Gontareva at the plenary meeting
of the Verkhovna Rada of Ukraine

Голова Національного банку України Валерія Гонтарева 16 січня 2015 року виступила на пленарному засіданні Верховної Ради України. Вона поінформувала народних депутатів про основні виклики, які нині стоять перед банківською системою нашої держави, про ситуацію на грошово-кредитному та валютному ринках, а також про плани регулятора щодо відновлення довіри до банків та фінансової системи країни.

Пропонуємо вашій увазі повний виклад доповіді.

On 16 January 2015, NBU Governor Valeriia Gontareva spoke at the plenary meeting of the Verkhovna Rada of Ukraine. She informed the members of the parliament about challenges now facing the banking system of our country, the situation on the monetary and foreign exchange markets, and regulator's plans on the recovery of confidence in banks and financial system of the country.

We bring the complete report to your attention.

Добрий день, шановний Голово Верховної Ради України, шановні народні депутати, шановні присутні!

Я вдячна за можливість висловитися з цієї високої трибуни.

Нарешті я тут! Більше місяця я просила пана Гройсмана (Голову Верховної Ради України Володимира Гройсмана – Ред.) включити мій звіт до порядку денного. І коли цього так і не сталося у минулому році, я вимушена була підбити підсумки 2014 року на прес-конференції, яка тривала більше двох годин і яку дивилися в прямому ефірі тисячі наших співвітчизників.

Я готова відповісти на всі ваші запитання. Намагатимуся зробити свій виступ стислим, щоб залишилося більше часу для відповідей.

Але для початку згадаємо про джерела і витoki сьогоднішньої повномасштабної кризи.

На жаль, економічна історія України останніх десяти років – це історія нагромадження величезних макроекономічних дисбалансів. Тобто невідповідностей між обсягом виробництва та споживання у масштабах держави, які покривалися нарощуванням боргів. У спадок ми отримали ці величезні макроекономічні дисбаланси, банківську систему, яка майже не функціонувала останні шість років,

У спадок ми отримали величезні макроекономічні дисбаланси

і практично неробочу систему інституцій влади. Зрозуміло, що безкінечно це тривати не могло.

*Голова Національного банку України
Валерія Гонтарева.*

А каталізатором нинішньої фінансової кризи стала спочатку анексія Криму, а потім і справжня кривава війна на Донбасі. Звідси і депресія економічної активності, і погіршення стану державних фінансів. І як результат – напруга на грошово-кредитному ринку, зниження довіри до банківської системи та національної валюти.

У цифрах це має такий вигляд:

- значне падіння ВВП – 7.5% у 2014 році;
- стрімка девальвація гривні – майже 100%;
- споживча інфляція сягнула майже 25%;
- втрата третини депозитів банківською системою;

- найнижчий з 2009 року рівень міжнародних резервів країни – падіння до 7.5 млрд. дол. США.

Нагадаю прописну істину: війна – це насамперед величезні бюджетні витрати, це паніка населення і бізнесу, це реальна втрата територій та промисловості. За таких умов ми з вами живемо й працюємо.

У той самий час у нашій країні всі знають, що основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Тому постають питання: а чи міг Національний банк самотужки впоратися з цими безпрецедентними викликами? А чи є ще хоча б одна Конституція у світі, яка б покладала виключну відпо-

Курс валюти – це тільки дзеркало того, що відбувається в економіці держави. Якщо сказати “математичною” мовою, курс валюти – це похідна від платіжного балансу країни

відальність на центральний банк країни за забезпечення стабільності грошової одиниці? Більше того, оцінювала б не просто купівельну спроможність грошової одиниці, а її курс до долара США?

Відповідь: такого немає у жодній країні світу. Тому що тільки консолідована та солідарна відповідальність усіх гілок влади може це забезпечити. І насамперед – це спільне завдання уряду та Національного банку. Тому що Національний банк не може замінити собою нашу промисловість, не може бути ні імпортером, ні експортером, ні митницею, ні податковою службою. Національний банк не може створювати платіжний баланс країни, від якого і залежить стабільність національної валюти. Тому що курс валюти – це тільки дзеркало того, що відбувається в економіці держави. Якщо сказати “математичною” мовою, курс валюти – це похідна від платіжного балансу країни.

А Національний банк у разі значного погіршення ситуації з платіжним балансом країни може тільки тимчасово закривати наявні дисбаланси своїми валютними резервами через механізм ринкових інтервенцій або як регулятор банківської системи запроваджувати, знову ж таки на корот-

У минулому році наша країна пережила дві хвили девальвації та боротьби з валютною панікою

кий термін, адміністративні обмеження.

Національний банк не шукав собі виправдань і розпочав реформи одразу, тому що важкий стан нашої економіки – це якраз привід рухатися ще швидше, це реальний акселератор швидкості проведення реформ.

Іноді говорять, що ми “сліпо” дотримуємося рекомендацій Міжнародного валютного фонду. Проте я хочу сказати, що, на мій погляд, ми повинні рухатися набагато швидше, ніж це передбачає програма МВФ. Тому що, на жаль, ця програма не передбачала того, що сталося в нашій країні за останні шість місяців. І я дуже рада, що саме Нацбанк першим розпочав радикальне оновлення як банківського сектору, так і самого себе.

Так що ж зробив Національний банк за час мого керівництва і що ми будемо робити у цьому році?

Як ви знаєте, торік наша країна пережила дві хвили девальвації та боротьби з валютною панікою. Причини зрозумілі: дефіцит рахунку поточних операцій платіжного балансу сягнув у 2013 році 16.5 млрд. дол. США та 9% ВВП. На підтримку штучного курсу гривні на рівні 8 грн. за дол. було витрачено майже 23 млрд. дол. США валютних резервів, у тому числі 4 млрд. дол. США у січні та лютому 2014 року. І, як ви знаєте, економіці це не допомогло, реальний ВВП України за шість років не досяг навіть рівня 2008 року.

Тому ще на початку минулого року всім було зрозуміло: далі йти нікуди – попереду фінансова прірва. Накопичувати дисбаланси вже було неможливо, революційна ситуація настала, кінець “злочинної влади” був визначений заздалегідь. І все це було зроблено за фіксованого курсу гривні до долара США.

Це ще раз підкреслює, що фіксований курс гривні, який вбивав конкурентоспроможність нашої економіки, не давав економічного сенсу ні зростанню нашого експорту, ні розбудові імпортозаміщення, ні впровадженню енергозберігаючих технологій – це і був цілеспрямований шлях до цієї фінансової прірви.

А боязнь проводити рішучі реформи – як у газовому секторі, так і в інших секторах економіки, включаючи банківський сектор, який потребував перезавантаження ще з 2008 року, – призвели до цього жакливого фіналу.

Важкий стан нашої економіки – це привід рухатися ще швидше, це реальний акселератор швидкості проведення реформ

Але нас усіх сьогодні цікавить основне питання: чи відійшли ми від краю цієї прірви?

Перший крок, досить болючий, ми вже зробили. У квітні минулого року урядом та Національним банком було прийнято цілком обґрунтоване рішення – перейти до гнучкого валютного курсу. Його підтримали Міжнародний валютний фонд та інші міжнародні кредитори. Таким чином, ще до мого приходу до Національного банку сталася значна девальвація гривні – майже 50%, що було шоковою терапією в лікуванні накопичених дисбалансів.

І вже на початку серпня я звітувала у Верховній Раді про досягнення гривнею фундаментального рівня – 11.70 гривні за дол. США, тому що наш рахунок поточних операцій на цьому рівні вже тоді був цілком збалансованим. Національний банк був налаштований знімати левову частку адміністративних обмежень, та, як вам відомо, наприкінці серпня на нашій території розпочалася справжня війна, а з нею – і новий виток девальвації, спричинений величезним попитом на готівковому та міжбанківському валютному ринку.

У квітні минулого року урядом та Національним банком було прийнято цілком обґрунтоване рішення – перейти до гнучкого валютного курсу

Коли наприкінці вересня почалися нові коливання курсу гривні, ми вирішили, що ринку слід допомогти врівноважитися. Якщо промисловість фізично знищена,

то ніякий курс гривні не допоможе експортеру стати конкурентоспроможним на зовнішніх ринках.

Майже півтора місяця Національний банк утримував курс на стабільному рівні за рахунок адміністративних важелів та валютних інтервенцій. Ми запровадили жорсткі адміністративні обмеження: ретельну перевірку імпортерів контрактів, заборонили дострокове повернення кредитів, ввели 75% обов'язкового продажу валютної виручки. Ми

навіть заборонили виплату дивідендів за кордон. Також ми проводили щотижневі інтервенції за фіксованим курсом на рівні 12.95 як для поповнення кас банків – 100 млн. дол. США на тиждень, так і для задоволення попиту імпортерів – 200 млн. дол. США на тиждень. За цей час Національний банк витратив на підтримку гривні 1.3 млрд. дол. США валютних резервів.

І я впевнена, що ми все зробили правильно, тому що на той час паніка населення та бізнесу сягнула піку, а очікування повномасштабної війни змушувало нас замислитися над екстраординарними діями, які центральні банки повинні вводити у разі війни. Тому що воєнна економіка – це, на жаль, не ринкова економіка.

Це були вимушені тимчасові заходи, і ми ніколи не від-

Якщо промисловість фізично знищена, то ніякий курс гривні не допоможе експортеру стати конкурентоспроможним на зовнішніх ринках

мовлялися від ідеї гнучкого ринкового курсу гривні.

Коли на початку листопада ми побачили, що ситуація в економіці поліпшується, коли ми змінили прогноз падіння ВВП з 9% до 7.5%, коли почали працювати наші експортери навіть у зоні АТО, коли домовленості щодо закупівлі газу на зиму вже були досягнуті та коли вже була обрана нова цілком проєвропейська Верховна Рада, то Національний банк вирішив, не скасовуючи адміністративних обмежень, допомогти ринку знайти рівноважний курс – так званий еквілібріум.

Тому ми започаткували щоденні валютні аукціони в розмірі 5 млн. дол. США на день не для задоволення попиту імпортерів, а як інструмент пошуку цієї рівноваги. Ринок ще шукає цю рівновагу, але певні результати вже є – зараз коливання курсу достатньо помірні.

Ще я хочу зауважити, що продаж валюти НАК “Наф-

тогаз” Національний банк досі здійснює напряму з валютних резервів. Тому коли панічні настрої вгамуються, ми одразу побачимо, що пропозиція валюти на ринку перевищить попит. Коли найбільший імпортер країни не купує валюту на міжбанківському ринку, то там повинен бути її профіцит.

Тепер перейдемо до грошово-кредитної політики, яку проводив Національний банк у 2014 році.

Цілком зрозуміло, що реалізація грошово-кредитної політики НБУ здійснювалася в умовах соціально-політичного тиску, несприятливих макроекономічних трендів, які посилювалися військовими діями на сході країни. Але всім варто пам'ятати, що Національний банк підтримував державний бюджет країни, яка веде військові дії. За це нас багато критикують, уключаючи Раду НБУ.

У спокійний мирний час я першою була б проти монетизації державного боргу. Але спробуймо проаналізувати виклики: дефіцит державного бюджету становив 63 млрд. грн., який був практично профінансований Національним банком через купівлю державних цінних паперів, тому що кошти Міжнародного валютного фонду та інших міжнародних кредиторів у розмірі 9 млрд. дол. США були витрачені на повернення “старих” зовнішніх боргів. Більш як 20 млрд. грн. із цієї суми витрачені на потреби армії для проведення АТО, інші – виключно на захищені

Національний банк загалом профінансував уряд і НАК “Нафтогаз” на суму 175 млрд. грн. – майже на 40% доходів зведеного бюджету країни

статті бюджету – виплати зарплат і пенсій. Але хто ще міг це зробити? Ринки капіталу для країни в стані війни закриті, і ніхто б з інвесторів цього зробити не зміг.

Окрема історія з НАК “Нафтогаз” – 8.6 млрд. дол. США було продано з резервів країни на потреби НАКу.

Не секрет, що НАК “Нафтогаз” потребує значних реформ, і вони тривають. Але на його збалансування необхідні час та узгоджені дії виконавчої влади. А теплі домівки потрібні всім уже зараз. Тому уряд збільшив статутний фонд НАКу на суму 104 млрд. грн., які НАК “Нафтогаз” витратив на закупівлю газу та на розрахунки за старими боргами як з “Газпромом” – на 3.1 млрд. дол. США, так і за євробондами – на суму 1.7 млрд. дол. США. Ці кошти ніколи не виходили на ринок і не спричиняли тиску на курс гривні, як я неодноразово повторювала, тому що всі ці виплати ми робили за рахунок валютних резервів країни. Але країна втрачала резерви! Тому валютні резерви знизилися до мінімального рівня з 2009 року і зараз становлять 7.5 млрд. дол. США.

Однак Національний банк удвічі збільшив свій порт-

Відплив депозитів із банківської системи за минулий рік сягнув 126 млрд. грн., або 29% від загального обсягу депозитів фізичних осіб

фель ОВДП, який на кінець року становив 317 млрд. грн., або більш як 70% усіх локальних запозичень уряду, та загалом профінансував уряд і НАК “Нафтогаз” на су-

му 175 млрд. грн. – майже на 40% доходів зведеного бюджету країни.

Наголошую, що виснаження наших золотовалютних

На підтримку регулятора як кредитора останньої інстанції банки можуть розраховувати, якщо вони платоспроможні (тобто мають лише проблему з ліквідністю у зв'язку з відпливом депозитів), мають достатній капітал або затверджену програму докапіталізації, прийнятну якісну заставу

резервів, зовнішні боргові зобов'язання, а також затримка допомоги МВФ, яка була запланована до кінця 2014 року, але відкладена у зв'язку з достроковими виборами Верховної Ради та формуванням нового уряду, дуже негативно вплинули як на ціни запозичень України на міжнародних ринках, так і на ситуацію на локальному валютному ринку.

Також знову посилюється вплив депозитів із банківської системи, який становить за минулий рік 126 млрд. грн., або 29%.

Тому діяти треба швидко! Можемо констатувати, що в нас уже триває повномасштабна фінансова криза, яку можна подолати тільки рішучими діями: значною бюджетною економією та фінансовою підтримкою міжнародних донорів. Тільки впевненість у майбутньому може повернути довіру населення та бізнесу до банківської системи.

Для НБУ криза – це час для рішучих дій. Тому ми не сиділи та не чекали, що “заграниця нам допоможе”, а почали реальну перебудову банківського сектору. Ми зробили три найважливіші речі:

1. Кардинально змінили підхід до рефінансування банків;
2. Розчищаємо банківський сектор та зміцнюємо його;
3. Реформування банківської системи почали з себе.

Дозвольте детальніше зупинитися на цих пунктах.

По-перше, ми кардинально змінили підхід до рефінансування банків. Тепер ніхто не може отримати від Національного банку рефінансування під сумнівну та неякісну заставу. Тільки підтвердження вартості цієї застави провідними міжнародними компаніями є базою для отримання стабілізаційного кредиту в НБУ.

А стабілізаційний кредит банк може отримати лише за наявності в банку куратора, який ретельно відстежує цільове використання цього кредиту. Таких кредитів за мою каденцію було надано 5 – і лише на вплив депозитів у межах суми гарантування вкладів.

Також була розроблена сучасна програма автоматичного рефінансування банків під заставу ОВДП через прозору ринкову систему щотижневих аукціонів. Тому коли я бачу чергову інсинуацію щодо обсягів рефінансування, то хочу надати вам статистику. За час мого перебування на посаді банки повернули коштів рефінансування більше, ніж було видано. І це при тому, що наприкінці вересня у зв'язку з ситуацією на Донбасі для стабілізаційних кредитів ми оголосили банківські канікули строком на 3 місяці та підготували спеціальну програму реструктуризації таких кредитів строком на 4 роки. Нагадаю, що ще до мого приходу Національний банк надав банкам з початку минулого року 35.6 млрд. грн. А наприкінці року ця цифра становила вже 34 млрд. грн. За мою каденцію рефінансування банків НБУ становило мінус 1 млрд. грн.

Але щоб не втрачати довіру вкладників, забезпечити вчасне проведення розрахунків та повернення вкладів населенню, Національний банк як кредитор останньої інстанції повинен пильно стежити за ліквідністю ринку. Тому коли я чую, що НБУ за останній тиждень надав рефінансування банкам на 90 млрд. грн., то хочу поінформувати вас, що залишок за кредитами рефінансування, виданими за всю історію незалежної України, на сьогодні становить 110 млрд. грн., або 7% від ВВП, з яких ринкові кредити під заставу ОВДП становлять тільки 14 млрд. грн., або менш як 1%, а лівову частку стабілізаційних кредитів становлять саме кредити, які були надані протягом 2008–2013 років та досі не повернуті Національному банку.

На жаль, значна частина обсягу коштів з підтримання ліквідності банків унаслідок впливу вкладів трансформувалася в готівку поза банками, обсяг якої збільшився на 19%. Але зростання монетарної бази в минулому році становило всього 10.2%, або 31 млрд. грн., тому що ми витратили наші валютні резерви на потреби НАК “Нафтогаз”.

Коли я чую про неймовірні суми емісії гривні, то мушу запевнити: це ще одна чергова інсинуація. Хочу, щоб усі ви знали, що монетарна база нашої країни за всю історію гривні дорівнює 338 млрд. грн.

Головний меседж: на підтримку регулятора як кредитора останньої інстанції банки можуть розраховувати, якщо вони платоспроможні (тобто мають лише проблему з лік-

Ми свідомо виводимо з ринку проблемні, неплатоспроможні банки, а також банки, що займалися відмиванням коштів

відністю у зв'язку з відпливом депозитів), мають достатній капітал або затверджену програму докапіталізації, прийнятну якісну заставу. І все це відбувається під жорстким контролем Національного банку, з введенням обмежень за активними операціями та наявності куратора в банку, який відстежує цільове використання наданого стабілізаційного рефінансування.

Щодо автоматичних тендерів під заставу ОВДП, то це

цілковито ринковий короткостроковий інструмент, тому що це високоліквідний актив у балансі банку, під який у будь-який час центральний банк будь-якої країни повинен надати рефінансування на ринкових умовах. Тому ОВДП ураховуються на баланс банку в категорії високоліквідних активів та мають нульовий кредитний ризик.

По-друге, ми чистимо банківський сектор та зміцнюємо його. Ми свідомо виводимо з ринку проблемні банки, можна сказати “мертві” неплатоспроможні банки, а також банки, що займалися відмиванням коштів. За 2014 рік з ринку було виведено 33 банки та передано до Фонду

Ми значно підсилюємо відповідальність власників та керівництва банків за маніпулювання фінансовою звітністю та доведення банку до банкрутства

гарантування вкладів фізичних осіб, з них 7 – за порушення банківського законодавства у сфері відмивання коштів.

Щодо решти ми посилено контролюємо ситуацію, проводимо щотижневі наради з керівниками 40 найбільших банків, які становлять 85% відсотків нашої банківської системи.

Ми призначили кураторів у 40 банках.

Ми підвищили вимоги до капіталу нових банків до 500 млн. грн. та затвердили план підвищення розміру регулятивного капіталу банків з мінімальних 120 млн. грн. до 500 млн. грн.

Ми вдосконалили процедуру виведення банків з ринку. Тепер це дієві міжнародні практики, які розроблено спільно з МВФ та Світовим банком.

Ми в разі поліпшили процедуру моніторингу пов’язаних осіб та запровадили жорстку процедуру розкриття кінцевих власників банків.

Монетарна політика Національного банку повинна бути спрямована на утримання інфляції під контролем та скерування її до низхідного тренду в наступні роки

Ми значно посилюємо відповідальність власників та керівництва банків за маніпулювання фінансовою звітністю та доведення банку до банкрутства.

Ми розробляємо не тільки законодавчі ініціативи щодо кращого захисту прав кредиторів, але й розробляємо технічні механізми мінімізації ризиків для банків як на етапі видачі кредиту, так і на етапі його обслуговування.

І найголовніше: ми провели стрес-тестування найбільших 35 банків та переходимо до наступного етапу стрес-тестування решти банків. Результати очікувані: докапіталізації потребують 18 установ на загальну суму 66 млрд. грн. Більшість власників цих банків уже розробили, а Нацбанк затвердив плани докапіталізації. Ті ж власники, які все ще сподіваються на бездонний держбюджет України, помиляються. Зайвих ресурсів у держави немає, і тільки системні банки, які відповідають жорстким критеріям, можуть сподіватися на державну підтримку.

І, нарешті, реформування банківської системи Націо-

нальний банк України розпочав із себе. Так, це болючий процес. Але ми змушені ламати застарілу структуру НБУ. Вона не відповідає вимогам часу.

Реформування йде в усіх напрямках:

- ми спробуємо організаційну структуру регулятора;
- ми позбуваємось непрофільних функцій та активів;
- ми реформуємо процеси;
- ми приводимо чисельність персоналу у відповідність до європейських стандартів.

Я переконана, що свої функції регулятор може виконувати набагато ефективніше, ніж зараз.

Якісних змін зазнала і структура керівного складу. Ми активно залучаємо високопрофесійних фахівців, яких знає і яким довіряє ринок.

Національний банк уже скоротив витрати на власне утримання на поточний рік з 11.0 до 5.0 млрд. грн., тобто на 6.0 млрд. грн. Наголошу: це – більше, ніж наполовину, і ці кошти надійдуть до державного бюджету в 2015 році.

Тепер переходимо до наших першочергових завдань на 2015 рік.

Пріоритетною метою грошово-кредитної політики Національного банку України є досягнення та підтримка цінової стабільності в державі, а головним критерієм цього є досягнення низьких стабільних темпів інфляції у середньостроковій перспективі. Тому зараз нам необхідно створити умови для переходу нашої монетарної політики до режиму інфляційного таргетування, але для цього є передумови.

По-перше, нам треба зупинити так званий *fiscal dominance* – фіскальне домінування – це неправильна монетарна політика, це політика бюджетного та нафтогазового таргетування. Тому монетарна політика на 2015 рік з боку НБУ повинна бути дуже виважена.

Усе це ми обговорювали на першому засіданні Ради фінансової стабільності, яка була створена наприкінці минулого року Національним банком, Міністерством фінансів, Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. На перше засідання цієї ради ми запросили місію МВФ, яка зараз працює у Києві. І я вірю, що наші скоординовані дії приведуть до реального поліпшення макроекономічної ситуації в країні, тому що продовження політики фіскального домінування призведе тільки до подальшої фінансової дестабілізації.

Ми вважаємо, що монетарна політика Національного банку повинна бути спрямована на утримання інфляції під контролем та скерування її до низхідного тренду в

Ми не прогнозуємо знецінення гривні в подальшому, а за стабілізації ситуації сподіваємося навіть на її зміцнення у середньостроковій перспективі

наступні роки. Усе це і буде нашим першим кроком до впровадження режиму інфляційного таргетування.

На жаль, цього року ми не можемо розраховувати на низьку інфляцію, тому що очікуємо підвищення адміністративно-регульованих тарифів унаслідок проведення на зрілих економічних реформ. Тому наш прогноз щодо інфляції в цьому році становить 17.2%. Але підвищення тарифів, безумовно, сприятиме відновленню цінової стабіль-

ності в країні, тому що усунення структурних і фіскальних диспропорцій та покращення показників ефективності відповідних галузей економіки — це правильний шлях до нашої мети.

Для уникнення дестабілізації у фінансовій сфері та в економіці в цілому Національний банк планує за підсумками 2015 року приріст монетарної бази на рівні 27%, або 91 млрд. грн., і готовий надати підтримку уряду, Фонду гарантування вкладів та банківській системі тільки у цих межах.

Також цілком зрозуміло, що зменшення вартості ресурсів та подовження строків кредитування — це основне наше завдання на наступні роки, тому за умови уповільнення темпів інфляції ми зможемо знижувати процентну ставку, що позитивно вплине на кредитний ринок та приведе до економічного зростання в країні.

Але головним у проведенні нашої монетарної політики буде продовження використання системи гнучкого обмінного курсу, тому що тільки плаваючий курс валюти є протидією зовнішнім викликам і шокам. Гнучкий валютний курс уже допоміг нам упоратися з накопиченими протягом останніх шести років дисбалансами, що привело до значного поліпшення стану нашого торговельного балансу, який уже майже збалансований (–3% від ВВП), та підвищення конкурентоспроможності нашого експорту.

Але зараз, коли країна реально у вогні, поки реформи не почнуть давати бажаного ефекту, поки наш платіжний баланс буде дефіцитним та поки в нас не поліпшиться інвестиційний клімат, ми не зможемо зняти впроваджену систему валютних обмежень.

Також Національному банку завжди потрібно бути готовим до негативного розвитку подій. На сьогодні в разі посилення тиску на курс гривні у нашому розпорядженні залишається традиційний інструментарій центрального банку — посилення адміністративних обмежень та цільові валютні інтервенції.

Тому в разі погіршення ситуації на ринку, спричиненої або військовими діями, або погіршенням зовнішньої кон'юнктури, ми можемо тимчасово навіть посилити валютні обмеження.

І план таких дій у нас є, але ми сподіваємося, що нам не доведеться цього робити, оскільки в Україні є новий уряд, налаштований на реформи, Верховна Рада, яка вже прийняла програму реформ уряду, та маємо підтримку МВФ,

який збирається значно збільшити допомогу нашій країні.

Щойно ми отримали гарантії уряду США на 2 млрд. доларів США, ЄС оголосив про свою готовність надати Україні 1.8 млрд. євро фінансової допомоги. Зараз ми активуємо своп-лінію з Китаєм на суму 2.4 млрд. доларів, яку можна використати для фінансування торгових контрактів. Усе це дасть змогу значно збільшити наші валютні резерви і стабілізувати ситуацію в економіці. І тому ми не прогнозуємо знецінення гривні у подальшому, а за стабілізації ситуації сподіваємося навіть на її зміцнення у середньостроковій перспективі. Тож я з оптимізмом дивлюся у майбутнє!

І головне завдання Національного банку на цьому етапі — допомогти уряду в імplementації програми економічного розвитку.

Шановні депутати! Дякую вам, що ви вже прийняли антикризовий закон, який надає нам можливість давати публічну інформацію щодо рефінансування банків та значно полегшує процес капіталізації банків.

Але попереду ще багато наших пропозицій. Ми підготували низку змін до законодавства, зокрема до закону про Національний банк, законодавче посилення відповідальності власників істотної участі у банках та за кредитування пов'язаних осіб, за маніпуляцію фінансовою звітністю, зміни до закону про реструктуризацію валютних кредитів та особливо важливий — це посилення захисту прав кредиторів, яке реально допоможе відродженню банківського сектору.

Також цього року ми продовжимо реформування Національного банку — повне перелаштування процесів, скорочення обласних територіальних управлінь, новий рівень пруденційного нагляду та моніторингу банків, запровадження нових ринкових інструментів.

Підсумовуючи, хочу наголосити. Усі ми маємо усвідомити, що традиція дотримання фіксованого курсу гривні та підтримування недієздатних банків уже завдала неправної шкоди економіці та привела країну до фінансової прірви. На жаль, ми дуже повільно починаємо відходити від краю цієї прірви, а треба це робити семимильними кроками.

Тому, по-перше, ми більш не повернемося до фіксованого курсу. По-друге, Національний банк більше не буде надавати прогнози щодо курсу гривні до іноземних валют, а надаватиме тільки прогнози щодо інфляції. По-третє, НБУ не буде надавати валютний курс для розрахунку бюджету: це виключна парафія Міністерства економіки — розрахунок усіх макроекономічних показників бюджету.

Національний банк України і надалі через наявний у нього інструментарій підтримуватиме цінову стабільність у державі та забезпечуватиме стабільність банківського сектору.

Нині стоїть питання виживання банківської системи України. Системи, без якої економіка існувати не може. Тому Національний банк зробить усе можливе для відновлення стабільності та довіри до української економіки і банківської системи.

Без реформ, без рішучих кроків ми цю систему втрачимо. З реформами — відродимо й очистимо.

Дякую за увагу!

Фото надані Миколою Білокопитовим і газетою "Голос України".
Photos were given by Mykola Bilokopytov and the "Holos Ukrainy" newspaper.